

právních poměrech má místo, bylo vždy uznáváno a také praktikováno, tak na př. když byly zaplacený dvakrát tytéž daně nebo jiné veřejné dávky na př. nejprv dlužníkem a potom jeho dědicem, jemuž první placení nebylo známo (*condictio indebiti*). Spory byly leda o příslušnost, ale spíše mezi naukou a praxí než v praxi (Ott, *Festschrift für Fr. Klein*, str. 63), kdo má o nároku tom rozhodovati, zda jest to čistě soukromoprávní nárok (§ 1431 obč. zák.) a patří-li na pořad práva, či nikoli a patří-li tedy před říšský soud, což však nyní je zřízením zemského soudu v Praze za stolicí k rozhodování veřejnoprávních nároků na pořad správní nepatřících, téměř bezpředmětno, ježto mohlo by se již jen jednati o příslušnost mezi ním a obecným soudem. V tomto případě, kde jde o vydání zisku, který stát učinil tím, že žalobci na podezření, které se však později objevilo nepravým, zabavil 200 dolarů, proměnil je na Kč prý dle kursu 100, potom, když se objevila bezdůvodnost podezření, nakoupil 200 dolarů dle kursu 35, ježto v mezidobí klesl a vydal mu je, má tedy v rukou obohacení 65 Kč při dolaru, má místo *conditio sine causa* v užším smyslu, ježto jest to obohacení, pro něž od prvopočátku nebylo důvodu. Kdyby bylo ono objektivně bezdůvodné podezření nevzniklo, nebyly by dolary bývaly zabaveny a stát byl by k zisku spočívajícímu v rozdílu obou kursů nepřišel, přišel-li však k němu jen následkem mylného podezření, uvaleného na žalobce z činu, jehož se tento ve skutečnosti nedopustil, jest zisk ten bezdůvodným: věc musí býti uvedena v ten stav, v kterém by byla, kdyby dolary nebyly bývaly zabaveny, neboť, musil-li stát dolary vydati, poněvadž mu nenáleží, nesmí si nechat ani zisk, který s nimi učinil, a naopak žalobci přísluší tento zisk, protože, kdyby mu dolary nebyly bývaly zabaveny, byl by jej učinil s nimi on sám, vždyť mu byly zabaveny právě na cestě za tímto ziskem. A ovšem, kdyby byl stát dolary podržel jako věc doličnou *in natura* a neučinil zisku, nebyl by obohacen a nebylo by proti němu tohoto nároku, nýbrž nejvýše nárok na náhradu škody, pakliže po osvobozujícím rozsudku s vydáním této doličné věci bezprávně a zaviněně se omeškal. Ale o to tu nejde, žalobce nežaluje z náhrady škody, nýbrž žalobou pro sebe snadnější a pro stát příznivější: z obohacení. Rozdíl v kursech erár doznal, ale nedoznal, že dolary proměnil dokonce za kurs 100, a že on sám také nové dolary koupil za kurs 34.60. Mimo to jde o úroky, jež žalobce žádá od 1. srpna 1922. Musilo by se tedy prokázati, že erár získal od toho dne i úroky (že kapitál měl uložený na úrok a jak vysoký), nebo že se stal od toho dne obmyslným (§ 1437, 335 obč. zák.), jinak by mu příslušely úroky teprv ode dne žaloby. Dále dlužno rozebrati i námitku, že polovice dolarů náležela C-ovi, že tedy žalobce není ohledně polovice k žalobě oprávněn. Za to je žaloba bezdůvodna co do náhrady 1500 Kč za právnické intervence, neboť erár obnosem tím obohacen není a, pokud by šlo o náhradu škody, nejen že nebylo tvrzeno zavinění a v čem by záleželo, nýbrž není ani příčinné souvislosti, i kdyby zavinění bylo, ježto právnické intervence nebylo třeba.

**Čís. 5040.**

**Při jednání o námitce nepřislušnosti lze uplatňovati i jiný důvod příslušnosti, v žalobě neuvedený, vyjmouc případ §u 104 j. n.**

**Fakturové sudiště vztahuje se i na všechny nároky, vyplývající z realizace obchodu. Náleží sem též nárok na výlohy prodeje zboží dle čl. 343 obch. zák.**

(Rozh. ze dne 14. května 1925, R II 133, 25.)

Žalující firma opřela žalobu co do místní příslušnosti původně o § 99 j. n., když pak žalovaná firma vznesla námitku místní nepřislusnosti, uvedla žalobkyně za důvod místní příslušnosti fakturu s doložkou dle §u 88, odstavec druhý j. n. Soud první stolice námitce místní nepřislusnosti vyhověl a žalobu odmítl. Rekursní soud zrušil napadené usnesení a nařídil rekursnímu soudu, by vyčkaje pravomoci, řízení doplnil a o námitce místní nepřislusnosti znovu rozhodl. Důvody: Stížnosti, ve které se stěžovatelka již neodvolává na § 99 j. n., nýbrž pouze uplatňuje příslušnost dle §u 88, odstavec druhý j. n., nelze upřít oprávněnosti. Dle §u 88 odstavec druhý j. n., jenž ustanovuje sudiště pro širší okruh žalob než § 88 odstavec první j. n., platí soud splniště, jenž byl založen přijetím faktury, zákonitou doložkou opatřené, bez námítky, pro veškeré žaloby z dotyčného obchodu. V tomto případě domáhá se žalující strana náhrady škody z prodlení žalované strany při odebírání zboží. Nárok ten musí však býti kvalifikován jako nárok z obchodu samého, žalobu proto nutno považovati za žalobu z obchodu a jest proto první soud k projednání tohoto sporu příslušným, prokáže-li se, že vůbec byl založen soud plniště dle §u 88 odstavec druhý j. n. Žalující firma tvrdila v první stolici, že veškeré faktury, týkající se obchodu stran, byly opatřeny doložkou ve smyslu §u 88 odstavec druhý j. n., že byly v čas odeslány a bez námitek přijaty, navrhla v tom ohledu důkaz fakturami, knihami a výsledkem stran, druhá strana se o této otázce jasně vůbec nevyjádřila a, poněvadž první soudce nabízených důkazů nepřipustil, nelze posouditi, jsou-li tu vůbec předpoklady §u 88 odstavec druhý j. n.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody:

Jest sice pravda, že žalobkyně odůvodňovala v žalobě příslušnost dovolaného soudu toliko ustanovením §u 99 j. n. Leč okolnost tato nebránila tomu, by žalobkyně při jednání o námitce nepřislusnosti soudu z důvodu v žalobě uvedeného, neuplatňovala i jiný důvod příslušnosti, vyjma ovšem důvod příslušnosti dle §u 104 j. n. (sb. n. s. čís. 505). To plyne již z předpisu §u 179 c. ř. s., nařizujícího soustředění a využití látky z důvodů procesní hospodárnosti, dle něhož může strana až do konce ústního jednání přednésti nová skutková tvrzení, změny žalobní prosby nezpůsobující. Rozšířením uplatňovaného důvodu příslušnosti soudu právní základ žaloby ani její prosba se nemění a žalované straně nic nevadí, by při jednání o vznesené námitce nenapadla také nově uplatňovaný důvod příslušnosti dovolaného soudu. Právem tedy přihlížel rekursní soud i k dalšímu skutkovému přednesu žalobkyně při ústním jednání, jímž tato odůvodňovala příslušnost prvního soudu také ustanovením §u 88 odstavec druhý j. n. Nelze přisvědčiti názoru stěžo-

vatelky, že se fakturní doložka, zakládající příslušnost soudu ve smyslu právě uvedeného zákonného předpisu, vztahuje jen na položky, ve faktuře vyznačené. Má-li doložka, předpokládajíc, že jsou tu i ostatní náležitosti, účinek, že na jejím podkladě může býti zahájen u určitého soudu spor z obchodu, o němž byla vydána faktura, musí se důsledně sudiště, založené doložkou onou, vztahovati na všechny nároky z realizace tohoto obchodu, tedy i na výlohy, spojené s prodejem zboží ve smyslu čl. 343 obch. zák. Vytýká-li konečně stěžovatelka, že již dle žaloby není tu podmínek pro příslušnost soudu dle Šu 88 odstavec druhý j. n., poněvadž žalobkyně sama uvádí, že žalovaná odebrala fošny již po 1. červenci 1923, že však zboží účtováno bylo až 14. srpna 1923, dlužno poukázati k tomu, že žalobkyně při ústním jednání výslovně prohlásila, že všechny faktury, týkající se sporného obchodu, opatřené onou doložkou, byly před odebráním zboží žalovanou bez námitek přijaty. Tyto okolnosti nebyly však v první stolici vzaty na přetřes, a proto právem rekursní soud uznal, že řízení zůstalo neúplným a nařídil jeho doplnění.

### Čís. 5041.

**Rozsudí, jenž se zdráhá splnit závazek z přijatého jmenování rozsudím, nemusí pro to míti podstatné důvody. Ke splnění svého závazku nemůže býti rozsudí donucován. Každá z obou stran jest oprávněna, domáhati se, by rozhodčí smlouva byla prohlášena bezúčinnou. Jakmile to jedna strana navrhlá, nemůže ani ona, ani její odpůrce žádati jmenování nového rozhodce.**

(Rozh. ze dne 19. května 1925, R I 355/25.)

Návrh, by byla zrušena smlouva o rozsudím, odůvodnila firma K. prodlením odpůrkyně a odmítnutím úřadu rozhodce Rudolfem S-em. Soud první stolice návrh zamítl, rekursní soud návrhu vyhověl. **Důvody:** První soud připouští prodlení obou rozhodců a odmítnutí S-ovo, neuznal však návrh důvodným proto, že S. byl rozhodcem navrhovatelky, dále, že její odpůrkyně souhlasí, by navrhovatelka jmenovala jiného rozhodce, a posléze, že Viktor B. chce rozhodčí úřad podržeti. Názor ten není zákonem odůvodněn. Kdežto § 581 c. ř. s. připouští toliko výzvu ku jmenování nového rozhodce, předepisuje § 583 c. ř. s., že soud musí k návrhu prohlásiti smlouvu o rozsudím za bezúčinnou, když se rozsudí zdráhá, nebo nepatřičně protahuje vykonati své závazky, které tím, že jmenování přijal, byl převzal. Jakmile tedy žadatelka použila práva Šu 583 c. ř. s. a navrhla zrušení smlouvy rozhodčí, nemůže již ani ona, ani druhá strana použiti práva Šu 581 c. ř. s. a žádati, by byl jmenován nový rozhodce. Zjištěným odmítavým prohlášením ze dne 8. července 1924 projevil Rudolf S. zřetelně, že se zdráhá plnit závazek z přijatého jmenování rozhodcem, což samo o sobě stačí k prohlášení kompromisu za bezúčinný podle Šu 583 čís. 2 c. ř. s. Učinil-li tak S. důvodně či bez příčiny, nerozhoduje, stačí, že se tím stala